

Wanneer Petrus en Paulus prezen

10 richtlijnen van de vroege kerk voor aanbidding

Petrus en Paulus waren Joodse broeders. Jezus was ook een Jood. De eerste kerk was een Joodse religieuze beweging met een Joodse Rabbi. Maar de context was een Grieks-Romeinse wereld. Dus het is heel belangrijk die 2 werelden in gedachten te houden. Want in die context is de kerk van Christus ontstaan: een in eerste instantie Joodse beweging die gehoor vind in het Romeinse rijk.

Het eerste wat we lezen van de eerste gemeente is: *Elke dag kwamen ze trouw en eensgezind samen in de tempel, braken het brood bij elkaar thuis en gebruikten hun maaltijden in een geest van eenvoud en vol vreugde. 47 Ze loofden God en stonden in de gunst bij het hele volk.*(Handelingen 2)

En in die ene zin hebben we kern van ons samenzijn: het breken van het brood. Paulus zal later tegen de gemeente in Korinte zeggen: ***Want wat ik heb ontvangen en aan u heb doorgegeven, gaat terug op de Heer zelf. In de nacht waarin de Heer Jezus werd uitgeleverd nam hij een brood, 24 sprak het dankgebed uit, brak het brood...***

Dus de kern van onze samenkomsten, de kern van onze aanbidding is het lijden en sterven van Jezus Christus. En als je dan bedenkt dat Jezus avondmaal viert binnen de context van het Pesach feest, dan raken we ook de kern van het Jodendom: het vieren van de bevrijding uit Egypte, het achterlaten van de slavernij, het innemen van het Beloofde Land. En wat is de kern van dat verhaal? Dat ze bloed van een lammetje moesten nemen om op de deurposten te smeren. In die context zegt Jezus: Dit is mijn lichaam, mijn bloed. It's me!!

Dus wat we ook nog zullen bespreken voor de rest de studie: de kern is Jezus Christus!!! De hele reden waarom we als kerk wereldwijd op zondag samenkomsten (uitzonderingen daargelaten) is een verwijzing naar de opstanding van Christus. De kern van onze samenkomsten is Jezus Christus en die gekruisigd. *Want ik had mij voorgenomen niets anders onder u te weten dan Jezus Christus, en Die gekruisigd.* (Paulus, 1 Kor. 2: 2)

Dus in het centrum van de aanbidding en de openbaring van God staat de lijdende Christus. Als de lijdende Christus centraal staat, staat daarmee mijn gebrokenheid en mijn behoefte aan een Verlosser en een Heiland centraal. Daarom zijn onze aanbiddingsdiensten uitingen van dankbaarheid en lof en eer en toewijding.

Petrus en Paulus waren kinderen van hun tijd. Opgroeiend waren hun momenten van aanbidding in eerste instantie in en rond de tempel, de centrale plek van aanbidding. Maar naast de tempel waren er nog meer plekken waar je naar toe kon gaan: Synagogen. Synagogen was een overblijfsel van de Babylonische Ballingschap. Daar, ver weg van de tempel en dus hun standaard 'worship rituals' waren hun boeken en documenten de enige link met de God van hun voorouders. Er kwam een verschuiving. De kern van de Joodse aanbidding was het brengen van offers. Maar tijdens en na zien we meer aandacht voor woorden, boeken, sprekers, rabbi's en leerhuizen (synagogen).

Maar in dit alles staat Jezus, de Rabbi die Zichzelf gaf als offer, het vleesgeworden Woord van God.

Met dit alles in ons achterhoofd stellen we nu ons de vraag: waar lagen de nadrukken in aanbidding in de eerste gemeente, de gemeente van Petrus, Paulus, Johannes, Lucas, Martha en Maria?

1. Aanbidding, wat kost me dat?

Aanbidding was in de Bijbelse tijd altijd verbonden met het brengen van offers (van dieren). Het brengen van offers gebeurde in die tijd in de tempel. De tempel was de centrale plaats van aanbidding. Maar als je goed naar Jezus zou luisteren tijdens zijn rondwandeling op aarde, dan zou je kunnen horen dat alles op het punt stond van radicale verandering.

‘Breek deze tempel maar af, en ik zal hem in drie dagen weer opbouwen.’ 20 ‘Zesenvestig jaar heeft de bouw van deze tempel geduurd,’ zeiden de Joden, ‘en u wilt hem in drie dagen weer opbouwen?’ 21 Maar hij sprak over de tempel van zijn lichaam. 22 Na zijn opstanding uit de dood herinnerden zijn leerlingen zich dat hij dit gezegd had, en zij geloofden de Schrift en alles wat Jezus gezegd had.

Johannes 2: 19 - 22

46 jaar hadden ze gebouwd aan deze 2^e tempel. Maar na 70 na Christus is ook deze verwoest. Maar Jezus spreekt hier over de tempel van zijn lichaam. En toen zijn lichaam scheurde, scheurde het voorhangels in het Heilige der heilige. Jezus bouwt a.h.w. een nieuwe plek van aanbidding, een nieuwe tempel. Tegen de vrouw bij de bron zegt Jezus:

‘Geloof me,’ zei Jezus, ‘er komt een tijd dat jullie noch op deze berg, noch in Jeruzalem de Vader zullen aanbidden. 22 Jullie weten niet wat je vereert, maar wij weten dat wel; de redding komt immers van de Joden. 23 Maar er komt een tijd, en die tijd is nu gekomen, dat wie de Vader echt aanbidt, hem aanbidt in geest en in waarheid. De Vader zoekt mensen die hem zo aanbidden

De vrouw vraagt naar de ene ware centrale plek van aanbidding. Jezus zegt, ‘noch hier, noch daar’. Echte aanbidding is aanbidding van de Vader.

Jezus bouwt een hele nieuwe plaats van aanbidding. En het is hier noch daar. Het is de plek waar wij in deze gekruisigde man God als onze liefdevolle Vader ontmoeten. ‘Wie Mij heeft gezien, heeft de Vader gezien’. Ware aanbidding is niet het zingen van het juiste lied, in de juiste toonsoort, met de juiste instrumenten en de juiste look and feel. Ware aanbidding is niets meer dan buigen bij het kruis van Christus. Dat is de enige plek van aanbidding en de enige manier waarop echte aanbidding gestalte krijgt.

En zo is de kern van christelijke aanbidding een gekruisigde Christus. Zijn offer staat centraal. Zijn overgave staat centraal. Zijn gehoorzaamheid staat centraal.

Ons antwoord is ‘Navolging’. Jezus zei: *Wie mijn volgeling wil zijn, moet zichzelf verloochenen, zijn kruis op zich nemen en zo achter mij aan komen. (markus 8).*

Dus de offers die in deze tempel gebracht worden, (deze nieuwe tempel die noch hier en daar is) is het brengen onszelf als offer.

Maar de focus van christelijke aanbidding is daarom zelfopoffering. Aanbidding is een enthousiast respons van dankbare mensen op de genade van God door het werk van Jezus Christus. Het heeft niet langer met te maken met de tempelrite en het brengen van dierlijke offers. Door Christus is de gehele kerk een tempel geworden, en een priesterschap, waar de Heilige Geest woont en werkt.

Dit is geen zondagse activiteit, maar een levensstijl van gehoorzaamheid en navolging van Christus. Aanbidding raakt de kern van ons leven en hoe we ons leven leven.

Markus 8: 34 Hij riep de menigte samen met de leerlingen bij zich en zei: 'Wie mijn volgeling wil zijn, moet zichzelf verloochenen, zijn kruis op zich nemen en zo achter mij aan komen. 35 Want ieder die zijn leven wil behouden, zal het verliezen, maar wie zijn leven verliest omwille van mij en het evangelie, zal het behouden. 36 Wat heeft een mens eraan als hij de hele wereld wint, maar er het leven bij inschiet?

Rom. 12: 1 Broeders en zusters, met een beroep op Gods barmhartigheid vraag ik u om uzelf als een levend, heilig en God welgevallig offer in zijn dienst te stellen, want dat is de ware eredienst voor u.

1 Pet. 2: 5 en laat u ook zelf als levende stenen gebruiken voor de bouw van een geestelijke tempel. Vorm een heilige priesterschap om geestelijke offers te brengen die God, dankzij Jezus Christus, welgevallig zijn.

1 Kor. 6: 19 Of weet u niet dat uw lichaam een tempel is van de heilige Geest, die in u woont en die u ontvangen hebt van God, en weet u niet dat u niet van uzelf bent?

Ef. 2: 19-22 Zo bent u dus geen vreemdelingen of gasten meer, maar burgers, net als de heiligen, en huisgenoten van God, 20 gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, met Christus Jezus zelf als de hoeksteen. 21 Vanuit hem groeit het hele gebouw, steen voor steen, uit tot een tempel die gewijd is aan hem, de Heer, 22 in wie ook u samen opgebouwd wordt tot een plaats waar God woont door zijn Geest.

2. Aanbidding is niet 'just going through the motions'.

Al bestaat aanbidding uit bepaalde rituelen en handelingen, ze is met name geestelijk. Het is meer een innerlijke houding dan een set uiterlijke handelingen. Onze handelingen en aanbiddingsactiviteiten hebben geen enkele waarde als ze niet hun oorsprong vinden in het hart van de aanbidder.

Zelfs Koning David, nog voor Jezus en het kruis, wist dat, al was de hele offercultus in de tempel door God zelf ingesteld, het brengen van offers vanuit een afstandelijk hart als ritueel en traditie voor God niets betekenen. God zit er niet op te wachten. In tijden van onrecht, daar waar weduwen en wezen vergeten werden, moet God niets hebben van onze feesten.

Aanbidding en verlangen naar gerechtigheid moeten hand in hand gaan.

Jes. 1: 11 Wat moet ik met al jullie offers? – zegt de HEER.

Ik heb genoeg van die schapen, die vetgemeste kalveren; ... Houd op met die zinloze offergaven... van ál jullie feesten heb ik een afkeer, Wanneer jullie je handen opheffen, wend ik mijn ogen af... leer goed te doen. Zoek het recht, houd tirannen in toom, bied wezen bescherming, sta weduwen bij.

Amos 5: 21 Ik heb een afkeer van jullie feesten, ik wijs ze af, jullie samenkomsten verdraag ik niet. *22* Ik schep geen behagen in de brand- en graanoffers die jullie mij brengen; de vetgemeste beesten van jullie vredeoffers keur ik geen blik waardig. *23* Bespaar mij het geluid van jullie liederen; de klank van jullie harpen wil ik niet horen. *24* Laat liever het recht stromen als water, en de gerechtigheid als een altijd voortvloeiende beek.

Psalms 51: 18 U wilt van mij geen offerdieren, in brandoffers scheidt u geen behagen.

19 Het offer voor God is een gebroken geest; een gebroken en verbrijzeld hart zult u, God, niet verachten.

3. Aanbidding uit zich in toch in 'going through the motions'

Er zijn rituelen en handelingen terug te vinden in de Nieuw Testamentische aanbidding, zoals: de doop, avondmaal, het opleggen van handen, het wassen van voeten, het opheffen van handen tijdens gebed en aanbidding, het lezen van de Schrift, en bijdragen van geld en goederen voor hen die het nodig hebben.

Maar het echte leven is a.h.w. een klankkast voor al deze handelingen.

De eerste aanbiddingbijeenkomsten waren op Sabbat. Later werd er op de eerste dag van de week samengekomen. Echter de eerste christenen kwamen dagelijks bij elkaar in de tempel.

4. Aanbidding, het is pas een feest als de Heilige Geest is geweest

Uitbundige uitingen van Geestgeleide lofprijzing en gebed waren karakteristiek voor de eerste gemeente. Je zou kunnen zeggen dat de Heilige Geest Zelf de enige ware aanbiddingsleider is van de kerk van Christus.

De rol van de Heilige Geest in de eerste samenkomsten komt in uiting door bijvoorbeeld het spreken van begrijpelijke woorden (1 Kor. 14: 19), het spreken in tongen (1 Kor. 14). In een ieder was de Geest zichtbaar aan het werk ten bate van de gemeente (1 kor. 12: 7) en om het lichaam van Jezus Christus op te bouwen. (Ef. 4: 11-15).

Wat er ook gebeurde, het doel was om het evangelie te communiceren: Paulus adviseert over profeteren en tongentaal vind zijn doel in de zin: Alles wat hem heimelijk beweegt zal aan het licht komen en dan zal hij zich ter aarde werpen, God aanbidden en belijden: 'Werkelijk, God is in uw midden.' (1 Kor. 14: 25)

Er zijn vandaag aan de dag mensen die menen dat daar waar de Heilige Geest leidt, het een gezellig onvoorbereid zootje wordt. Leiding van de Heilige Geest staat gelijk aan slechte

voorbereiding van de mens en hopen dat het spontaan alles op z'n pootjes terecht komt. Maar juist in dit belangrijke hoofdstuk 14 van 1 Korinte lezen we: Broeders en zusters, wat betekent dit voor uw samenkomsten? Wanneer u samenkomt draagt iedereen wel iets bij: een lied, een onderwijzing, een openbaring, een uiting in klanktaal of de uitleg daarvan. Laat alles tot opbouw van de gemeente zijn... ieder op zijn beurt... want God is niet een God van wanorde maar van vrede.

Ik geloof at we onder leiding van de heilige Geest we bijzondere diensten tot in detail kunnen organiseren en voorbereiden, in afhankelijkheid van zijn inspiratie en onder zijn leiding.

1 Kor. 12 : 3 Daarom zeg ik u nadrukkelijk: niemand kan ooit door toedoen van de Geest van God zeggen: 'Vervloekt is Jezus,' en niemand kan ooit zeggen: 'Jezus is de Heer,' behalve door toedoen van de heilige Geest.

Rom. 8: 15 u hebt de Geest ontvangen om Gods kinderen te zijn, en om hem te kunnen aanroepen met 'Abba, Vader'.

5. Aanbidding 'by the book'

Samenkomsten werden gebruikt om te onderwijzen. (1 Kor. 12: 8; 14: 26; Ef. 4: 11; 1 Tim. 3: 2; 4: 13; 5: 17)

6. Aanbidding, 'wat een goeie breek'

De eerste christenen waren zich zeer bewust van de noodzaak om God te danken. Is vandaag de preek het centrale moment van de dienst, in de eerste eeuw was dat de eucharistie (dankzegging). Dit kwam tot uiting in het breken van het brood. Waar mensen nu naar huis met de woorden: 'wat een goeie preek vanmorgen', zeiden Petrus en Paulus tegen elkaar: 'wat een goeie breek vanmorgen'.

Wat wij nooit mogen vergeten is dat wij het Lichaam van Christus zijn. Rob Bell noemt ons, de kerk van vandaag, dan ook '*God's Eucharist to the world*'.

7. Aanbidding, niks persoonlijks aan

We spreken nogal over persoonlijke aanbidding, of 'mijn tijd met God'. Maar om eerlijk de waarheid te zeggen was aanbidding niet iets persoonlijks. De kerk bestond uit Koinonia. Het Griekse woord Koinonia betekent "delen", of "gemeenschap". Samen elkaar opbouwen als gezin van God. De eerste gemeente stond bekend als club die alles gemeenschappelijk had.

Het woord elkaar typeert de eerste kerk: vergeef elkaar, troost elkaar, draag elkaar, heb elkaar lief, etc. Dat wat Jezus in jullie gedaan heb, deel dat met elkaar.

Dat is de focus van 1 Kor. 12:1-7: van iedereen werd verwacht dat ze van zichzelf zouden delen in de tijd van aanbidding, in plaats van naar één iemand te luisteren.

Er zijn verschillende gaven, maar er is één Geest; 5 er zijn verschillende dienende taken, maar er is één Heer; 6 er zijn verschillende uitingen van bijzondere kracht, maar het is één God die ze allemaal en bij iedereen teweegbrengt. 7 In iedereen is de Geest zichtbaar aan

het werk, ten bate van de gemeente. 8 Aan de een wordt door de Geest het verkondigen van wijsheid geschonken, aan de ander door diezelfde Geest het overdragen van kennis; 9 de een ontvangt van de Geest een groot geloof, de ander de gave om te genezen. 10 En weer anderen de kracht om wonderen te verrichten, om te profeteren, om te onderscheiden wat wel en wat niet van de Geest afkomstig is, om in klanktaal te spreken of om uit te leggen wat daar de betekenis van is. 11 Al deze gaven worden geschonken door een en dezelfde Geest, die ze aan iedereen afzonderlijk toebedeelt zoals hij wil.

8. Aanbidding was gezamenlijk

Tegenwoordig horen we nog wel eens praten over 'persoonlijke aanbidding'. Maar in de eerste gemeente lag er een grote nadruk op 'samen'! Samen vormen de christenen één lichaam. Vele stenen, één huis. Het huis Gods, het Lichaam van Christenen, dat ben je samen.

Stille tijd is een modern luxe product, voortgekomen uit het feit dat we in deze tijd allemaal onze eigen bijbeltjes hebben. Tijd met God werd *samen* gevierd. In het Nieuwe Testament bestaat er niet zoiets als 'een christen zonder kerk'.

1 Pet. 2: 5 en laat u ook zelf als levende stenen gebruiken voor de bouw van een geestelijke tempel. Vorm een heilige priesterschap om geestelijke offers te brengen die God, dankzij Jezus Christus, welgevallig zijn.

Ef. 2: 19-22 Zo bent u dus geen vreemdelingen of gasten meer, maar burgers, net als de heiligen, en huisgenoten van God, 20 gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, met Christus Jezus zelf als de hoeksteen. 21 Vanuit hem groeit het hele gebouw, steen voor steen, uit tot een tempel die gewijd is aan hem, de Heer, 22 in wie ook u samen opgebouwd wordt tot een plaats waar God woont door zijn Geest.

Ef. 3: 18 Dan zult u met alle heiligen de lengte en de breedte, de hoogte en de diepte kunnen begrijpen, 19 ja de liefde van Christus kennen die alle kennis te boven gaat, opdat u zult volstromen met Gods volkomenheid.

9. Aanbidding 'uit volle borts' en in D major en in 4/4 maat

De eerste christenen zongen hun lof voor God, ook gezamenlijk! Jezus zong met zijn discipelen tijdens het pesachmaal. Paulus en Silas zongen Gods lof in de gevangenis.

Er werd psalmen, hymnen en geestelijke liederen (pneumatikos ode) gezongen.

De psalmen: Vergeet ook niet hoeveel de psalmen instrumentale aanbidding stimuleren, hoe psalmen uitnodigen tot juichen, knielen, klappen, zingen, muziek maken, stilte, etc.

Hymnen: Naast de psalter nog meer songs in omloop, gezongen theologie

Geestelijke liederen: Door de Geest geïnspireerde liederen? Was dat spontaan? Of kon dat ook worden 'bedacht'. We weten het niet zeker. Maar dat we in ons zingen open mogen staan voor de Geest, dat moge duidelijk zijn.

Mt. 26: 30 Nadat ze de lofzang hadden gezongen, vertrokken ze naar de Olijfberg.

Handelingen 16: 25 Om middernacht waren Paulus en Silas aan het bidden en zongen ze lofliederen voor God. De andere gevangenen luisterden aandachtig naar hen.

Ef. 5: 19 zing met elkaar psalmen, hymnen en liederen die de Geest u ingeeft. Zing en jubel met heel uw hart voor de Heer 20 en dank God, die uw Vader is, altijd voor alles in de naam van onze Heer Jezus Christus.

Kol. 3 :16 Laat Christus' woorden in al hun rijkdom in u wonen; onderricht en vermaan elkaar in alle wijsheid, zing met heel uw hart psalmen en hymnen voor God en liederen die de Geest u vol genade ingeeft. 17 Doe alles wat u zegt of doet in de naam van de Heer Jezus, terwijl u God, de Vader, dankt door hem.

10. Aanbidding ging gepaard met het schrijven van liederen

Er zijn heel wat hymnen of geestelijke liederen te vinden in het N.T. Het 'nieuwe' van het christelijk geloof werd uitgelegd in liederen. Lieder en zijn theologiecontainers. Kijk naar de songteksten, en je ziet hoe er over God gedacht wordt, wat belangrijke thema's zijn. Songteksten beïnvloeden onze visie op God en onszelf. In onze songteksten ligt ons geloofbesloten.

Voorbeeld:

***You came from heaven to earth to show the way,
from the earth to the cross, my debt to pay.***

Is vertaald met

***U daalde neer van uw troon om mens te zijn
Van de stal naar het kruis droeg U mijn pijn (niet 'schuld' dus, rijmde niet).***

In onze aanbidding staat steeds meer onze gevoelens en onze buien centraal. God is er voor mij, Hij houdt mij vast en tilt mij op. Maar wij zijn voor God geschapen. We moeten terug naar de tekentafel en betere teksten schrijven. Dat is de reden waarom elk jaar tientallen schrijvers bij elkaar komen in de UK om elkaar voor de spreekwoordelijke kont te schoppen. 'We have to do better'.

Enkele voorbeelden van vermoedelijke NT songs: Ef. 5:14 / 1 Tim. 3: 16 / Fil. 2: 6-11 / Kol. 1: 15-20 / Hb. 1:3